No. 993 Zaterdag 10 Januari 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 9 Januari.

KRITIEK

— OP HET —

RAPPORT VAN PROF. WENT.

VIII.

„Maar hoofdzaak zal zeker zijn het verspreiden van kennis van landbouw onder de bevolking, het scheppen van de mogelijkheid voor het gouvernement en voor de planters om deskundig advies te verkrijgen." Ziehier het voornaamste middel ter verbetering onzer landbouwtoestanden. Wat hierop geantwoord zal worden?

„Welke Europeesche boer, vragen wij, die van zijn jeugd af aan aardappelen, roode-, witte- en bloemkool gepoot en geplant heeft, roept deskundig advies in, om hem in het uitoefenen van zijn vak voor te lichten? De bevolking hier heeft dus geen deskundig advies noodig, om haar voor te lichten in het planten van maïs, meloenen, watermeloenen, boonen, enz. en om die veldgewassen te leeren bewerken; zij heeft het van hare kindsche jaren af aan gedaan en is er dus perfect van op de hoogte. Niettegenstaande al het geschrijf over den landbouw, dien prof. Went hier op groote schaal zoude ingevoerd willen zien, zal de landbouw zich hier blijven bepalen tot hetgeen hij is, tenzij het Bestuur door diens steun verandering daarin brenge." Aldus gaf de heer J. H. B. G. in *De Vrijmoedige* dd. 13 Nov. 1902 N°. 33 zeer juist het gevoelen weer der bevolking, maar gaf daarmede ook de grootste moeilijkheid aan, welke de pogingen om den landbouw te ontwikkelen, zullen ondervinden.

„De bevolking hier heeft dus geen advies noodig." Waarom niet? Planten en pooten „heeft zij van hare kindsche jaren af aan gedaan en is er dus perfect van op de hoogte." Een kleine kantteekening. Een landman, die plant en poot en den grond bebouwt, zooals hij dat van vader, groot- en overgrootvader geleerd heeft, zal het landbouwbedrijf verstaan. Maar is hij er „perfect van op de hoogte"? Dit betwijfelen wij, hij heeft toch minstens geen notitie genomen van de zeer groote ontwikkeling op landbouwkundig gebied in de laatste 25 jaren.

Volgens zijn bedrijf leeft hij nog in den tijd, welke reeds een twintig jaar achter ons ligt. Nu is die achterlijkheid voor een West-Indische kolonie juist zoo heel erg niet, dat men er hemel en aarde voor moet bewegen, maar men kan daarom toch niet zeggen, dat de Curaçaosche landbouwer „perfect op de hoogte is" van zijn vak. Alle nieuwe toepassingen en vindingen van veredeling der rassen, ziektebestrijding, grondbewerking, bemesting, snoeien en irrigatie zijn hem onbekend, en kunnen toch veel voordeel opleveren. Ook is het niet waar, dat de boeren in Europa geen deskundig advies inroepen bij het uitoefenen van hun bedrijf. Waartoe dienen dan die talrijke landbouwvereenigingen, waarvan de boeren leden zijn, die populaire tijdschriften en brochures onder hen verspreid en door hen gelezen? Hoevelen zijn niet begonnen met kunstbemesting, en hoe menigvuldig komen de vragen niet in over de ziekteverschijnselen bij de gewassen? Neen, juist omdat heden ten dage de praktische landbouw vereenigd wordt met landbouw*kunde* gaat het boerenbedrijf weer vooruit.

In Nederland alleen tellen wij een rijkslandbouwschool te Wageningen met 247 leerlingen (opgave van 1900) verder winterscholen te Dordrecht, Schagen, Goes, Leeuwarden, Groningen, Sittard, Naaldwijk, Tiel, Boskoop en Aalsmeer; daarenboven te Bolsward nog een vakschool voor zuivelbereiding, te Frederiksoord de „Gerard Adriaan van Swieten-Tuinbouwschool," en te Naarden-Bussum de Tuinbouw-Inrichting „Semper crescens", waar practisch en theoretisch opleiding wordt gegeven voor het Tuinbouwvak en de Indische culturen. Hierbij moeten wij nog rekenen de rijks-wintercursussen, gevestigd in gemeenten, die niet voor een winterschool in aanmerking kunnen komen, omdat geen leerlingen uit den omtrek verwacht kunnen worden. Dit onderwijs draagt een zeer elementair karakter en sluit aan het lager onderwijs of het herhalingsonderwijs zoo dicht mogelijk aan. Aan het hoofd van zulk een wintercursus komt een ontwikkeld practicus te staan of iemand in het bezit der acte L. O. tuinbouwkunde. Het onderwijs wordt gedurende 4 dagen per week 's avonds gegeven, zoodat de leerlingen 6—10 uren onderwijs ontvangen. De leerlingen moeten den leeftijd van minstens 13 jaren hebben bereikt. Leergeld wordt niet geheven of bedraagt slechts zeer weinig. Leermiddelen worden gratis verstrekt. De cursus wordt gehouden in een door de gemeente kosteloos afgestaan gebouw, met vrij gebruik van vuur en licht. Het Rijk subsidieert deze onderwijsinrichtingen indien de subsidie door een corporatie wordt aangevraagd. In 1900—1901 bedroeg het aantal landbouwwintercursussen 126, terwijl voorts in Zuid- en Noord-Holland 8 tuinbouwwintercussen werden gehouden.

Dit alles deelden wij mede om slechts een klein idee te geven, hoe het staat met de landbouwkunde in Nederland, landbouwers vragen daar wel degelijk om deskundig advies. De proefstations en particuliere vereenigingen zoo talrijk over alle provincies verdeeld, lieten wij nog geheel buiten beschouwing; men sla den „Staatsalmanak", waaraan wij onze gegevens ontleenden, maar eens na, om zich te overtuigen van de algemeene beweging op dit gebied.

En zouden wij dan op Curaçao moeten blijven stil zitten? Kan landbouwkunde hier geen voordeel brengen? Evenals divi-divi, sisal, aloë cultures zijn voor ons droog klimaat geschikt, zoo zullen er nog wel andere te vinden zijn. De ziekten, welke zich voordoen bij divi-divi- en oranjeboomen moeten worden bestreden, de wijze van grondbewerking, bemesting, snoeien en irrigeeren verbeterd.

Goddank, dat de planters algemeen de noodzakelijkheid van deskundige voorlichting hebben erkend en reikhalzend uitzien naar den landbouwkundige. De posten voor dit doel op de begrooting gebracht zijn door den minister overgenomen, wij kunnen dus reeds dit jaar een begin verwachten van de uitvoering van Wents voorstel.

In N°. 966 van ons blad lichtten wij uit het „Rapport over Suriname" het voorstel van Prof. Went om een inspecteur van den landbouw voor onze gezamenlijke West-Indische bezittingen te benoemen. „Daarnaast zou te Curaçao een landbouwkundige benoemd moeten worden, die wel is waar ondergeschikt zou zijn aan den inspecteur van den landbouw, maar die in vele gevallen zelfstandig zou moeten optreden...... De bedoeling is niet, hiervoor iemand te kiezen, die een wetenschappelijke opleiding gehad heeft, maar eerder een persoon, die de Hoogere Landbouwschool te Wageningen doorloopen heeft, die zoo mogelijk daarna practische bewijzen van bekwaamheid heeft gegeven, vooral ook in het verspreiden van landbouwkennis."

Reeds in N°. 965 deelden wij ons gevoelen mede, dat het wellicht beter ware, indien voor landbouwkundige op Curaçao, iemand werd gezocht, die, ofschoon niet in Wageningen opgeleid, toch bij zijn theoretische kennis de practische ondervinding had hoe droogte en regen, zon en wind hier werken, en kennis bezat der eigenschappen en samenstelling van den curaçaoschen bodem, iemand derhalve die reeds practisch in de tropen heeft gewerkt. Nogmaals brengen wij in herinnering, dat de firma PETER HENDERSON & Co., 35 & 37 Cortland St., New-York, zich beleefd aanbeveelt om gratis inlichtingen te verschaffen omtrent mannen, die flink op de hoogte zijn van practische toepassing hiervan in deze streken.

Het Vaderland gaat in haar maileditie N° 50 den minister te lijf, omdat Z. Exc. den post heeft geschrapt welke op onze begrooting was uitgetrokken als tegemoetkoming aan twee jongelieden voor studiekosten te Wageningen aan de Landbouwschool; „De Minister heeft de *f* 1000 geschrapt, omdat hij het optreden van den inspecteur van den landbouw voor West-Indië wil afwachten. Deze houding zou alleen dan zin hebben, wanneer het waarschijnlijk was, dat die inspecteur Wageningsche studie overbodige weelde zal achten.

Waar dit niet aannemelijk is, verdient de handelwijs van den Minister enkel afkeuring.

Zij zal in Willemstad den weinig bemoedigenden indruk maken van onderwets moederlandsche krenterigheid" (*Onze Antillen.*)

Op ons maakt het dezen indruk niet. De inspecteur kent Wageningen bij ondervinding en is dus na kennismaking met curaçaosche toestanden alleszins bevoegd te oordeelen, of een opleiding aan deze landbouwschool voor onze kolonie noodzakelijk is. Dat oordeel dient afgewacht.

Waar het Moederland reeds zooveel wil bijspringen mag men niet van krenterigheid spreken, als het niet bereid is een duizend gulden uit te geven zonder dat nut of noodzakelijkheid dezer uitgave is bewezen.

Zou de minister niet in de meening kunnen verkeeren, dat de landbouwkundige HIER LATER EEN CURSUS ZAL GEVEN. Dit onderricht zal op de eerste plaats geëigend zijn om *landbouwkennis te verspreiden, meerdere* jongelieden konden dan zijn lessen volgen en er behoefde geen nieuwe post voor te worden uitgetrokken.

De wintercursussen in Holland sluiten zich ook aan het lager onderwijs aan en dragen een zeer elementair karakter. Zou dit soort van landbouwonderwijs *in het begin* niet het beste wezen? De scholen van Curaçao, zonder twijfel, zijn in staat om dit onderwijs voor te bereiden en het landbouwonderricht kan op deze wijze gemakkelijk en goedkoop worden gegeven. Voor de meest gevorderde leerlingen zou men dan het landbouwonderricht kunnen voortzetten en uitbreiden. En wie weet of hierdoor practisch ook niet grooter resultaten zullen worden verkregen, daar men op deze wijze curaçaoschen landbouw op Curaçao zelf kan bestudeeren.

Hoe Prof. Went nu zeggen kan: de geheele organisatie van dit onderwijs zal in een kolonie als Curaçao zeker op groote bezwaren stuiten", kunnen wij maar niet begrijpen. Die bezwaren zijn zoo overgroot niet, als men de zaak maar eenvoudig opneemt, en zich tevreden stelt, dat de landbouwkunde onderwezen wordt door den landbouwkundige, buiten schooltijd, zooals het in Holland geschiedt bij de wintercursussen. Waarom moet landbouwkunde hier op Curaçao verplichtend zijn voor alle scholen, zooals prof. Went schijnt te bedoelen met „organisatie van het landbouwonderwijs"? De landbouwtoestanden moeten verbeterd, maar behoeven niet tot de uiterste volmaaktheid gebracht, wat zelfs in Holland niet geschiedde.

VOORLOOPIG VERSLAG

omtrent de begrooting van Curaçao door de Commissie van Rapporteurs.

Het afdeelingsonderzoek van het wetsontwerp heeft aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen en beschouwingen.

Naar vele leden meenden toonen de cijfers van deze begrooting duidelijk aan, hoezeer in de laatste jaren de financieele toestand van de kolonie Curaçao is achteruitgegaan en hoe ongunstig deze thans is. Want al mogen de feiten waar zijn, zooals in de Memorie van Toelichting wordt opgemerkt, dat het vooral de lagere, uiterst voorzichtige raming der koloniale middelen is, die tot eene verhooging van de raming der uit 's Rijks schatkist benoodigde bijdrage met ruim f 191.000 heeft geleid, uit de toelichting van de raming der middelen en inkomsten, in het bijzonder uit die van de belangrijk lagere raming der belasting op grondeigendommen en hypotheken, blijkt, naar men meende, voldoende, dat er voor groote voorzichtigheid ten aanzien der ramingen ook alle grond was. De verschijnselen, waarop dáár

de aandacht wordt gevestigd, dat in de laatste drie jaren de verkoop van alle vaste goederen, zonder onderscheid, zeer slechte resultaten gaf; dat zeer dikwijls bij de vele executoriale verkoopingen de verkoopers eigenaren van het goed bleven, doordat de aangeboden sommen minder waren dan de op de goederen ter leen verstrekte gelden en dat vele huizen onverhuurd staan — spreken van duurzaam verval en gestadigen achteruitgang van de eens zoo bloeiende kolonie. Met het oog hierop betwijfelden verscheidene leden dan ook of de belastingen in de kolonie nog verhooging zullen kunnen ondergaan; huns inziens heeft men er zich hier te lande op voor te bereiden, dat voortaan telken jare de koloniale huishouding met eene niet minder hooge bijdrage uit 's Rijksschatkist dan thans is uitgetrokken, moet worden gaande gehouden.

Andere leden deelden dit laatste gevoelen geenszins; huns inziens kan niet worden gezegd, dat de grens van de draagkracht der ingezetenen in het algemeen thans reeds is bereikt. Zij wezen er op, dat de Gouverneur blijkens zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de afdeelingen van den Kolonialen Raad en blijkens hetgeen door zijn gemachtigde in den Kolonialen Raad is opgemerkt, van dezelfde meening is. Zijns inziens is op Curaçao het belastingstelsel verkeerd en laat de verdeeling van den belastingdruk te wenschen over, hetgeen onder andere blijkt uit het feit, dat met hem tal van anderen in de belastingen der kolonie niets betalen, althans niet meer dan een luttel bedrag aan invoerrechten. Ook de hoogleeraar WENT maakt in zijn als bijlage V aan het Koloniaal Verslag van Curaçao toegevoegd rapport omtrent den toestand van land- en tuinbouw op de Nederlandsche Antillen opmerkingen in denzelfden zin. Hij wijst er daar op, dat het hooge bedrag van de grondbelasting (1 pct. van de geschatte waarde van den grond) te meer opvalt, daar er verder geene directe belastingen op Curaçao geheven worden, waarvan het gevolg is, dat een aantal rijke inwoners van Willemstad, die handel drijven, in het geheel geen directe belastingen betalen (en daar de invoerrechten niet hoog zijn, ook niet veel indirecte), terwijl de landbouwer een 13—14 pct. van zijn inkomen moet afstaan. De hoogleeraar ziet hierin eene uiting van de algemeene opvatting bij bestuur en particulieren op Curaçao, dat het eiland alles te verwachten heeft van den handel en niets van den landbouw, die geheel als asschepoetster wordt behandeld.

De leden, die hierop, wezen, meenden, dat uit deze uitlatingen voldoende blijkt, hoe noodzakelijk het moet worden geacht, dat in de kolonie ten spoedigste tot eene algeheele reorganisatie van het belastingstelsel worde overgegaan. Naar het oordeel van deze leden gaat het niet aan, dat waar de bijdrage uit 's Rijks schatkist benoodigd, wederom veel grooter is dan die welke op de loopende begrooting werd uitgetrokken, deze verhooging geheel ten laste van het moederland word gebracht en de druk daarvan niet voor een deel door de kolonie zelve wordt gevoeld. Te eer mag dit laatste worden geëischt, omdat op Curaçao plaatselijke belastingen niet worden geheven, zoodat allerlei uitgaven van zuiver locaal belang — straatverlichting bestrating enz. — ten volle uit de algemeene middelen worden gekweten en dus voor een deel ook uit de Nederlandsche schatkist. Waar het toezicht op de uitgaven allereerst in de kolonie zelve te wenschen overlaat, — getuigen de dikwijls te constateeren verhoogingen en belangrijke overschrijdingen van begrootingsposten — zou in dit alles zeker ook verbetering komen, indien de kolonie met haar draagkracht bij hare uitgaven meer dan thans betrokken ware.

Bij de bovenbedoelde reorganisatie van het belastingstelsel zou dan tevens een einde kunnen worden gemaakt aan den niet te verdedigen en den handel doodenden toestand, waarop in het bovenbedoelde rapport van den hoogleeraar WENT de aandacht wordt gevestigd, dat van producten van Aruba of Bonaire, die naar Curaçao worden vervoerd, eerst uitvoerrecht en daarna weer invoerrecht wordt geheven.

Terwijl vele leden met het oog op de zoo hooge raming der uit 's Rijks schatkist benoodigde bijdrage goedkeurden, dat de Minister slechts enkele van de verhoogingen, door den Gouverneur op de begrooting gebracht, heeft overgenomen, waren sommige leden van oordeel, dat in deze richting al te ver is gegaan. Ook kleine en onbeduidende verhoogingen, als bijv. die voor de straatverlichting op de eilanden Bonaire, Aruba, St. Martin en St. Eustatius en voor het onderhoud der straten en wegen op Aruba, zijn geschrapt. Naar deze leden meenden moest de Regeering ten aanzien van zoodanige verhoogingen vertrouwen stellen in den Gouverneur. op wien het niet overnemen ontmoedigend moet werken.

Met groote belangstelling hadden velen kennis genomen van het als bijlage V bij het Koloniaal Verslag van Curaçao gevoegde rapport van den hoogleeraar WENT omtrent den toestand van land- en tuinbouw op de Nederlandsche Antillen met voldoening hadden zij daaruit gezien, dat naar de meening van den hoogleeraar de landbouwtoestanden in de kolonie wel is waar veel te wenschen overlaten, maar dit zeer goed anders zou kunnen zijn, omdat de eigenlijke oorzaak van den achterlijken toestand van den landbouw niet zoozeer ligt in klimaat of grondgesteldheid als in gebrek aan kennis en energie. Algemeen vereenigde men zich dan ook met het gevoerde betoog, dat het daarheen moet worden geleid, dat onder de bevolking landbouwkennis wordt verspreid en haar het belang van eene rationeele beoefening van den landbouw wordt duidelijk gemaakt. De maatregelen om hiertoe te geraken, door den hoogleeraar aanbevolen, achtte men doelmatig en met ingenomenheid had men gezien, dat op deze begrooting reeds gelden zijn uitgetrokken om tot verwezenlijking van deze denkbeelden te komen.

Men wees er op, dat op meerdere plaatsen in het rapport de noodzakelijkheid wordt betoogd van eene stoomvaartlijn, die de bovenwindsche eilanden zou verbinden eenerzijds met Bonaire, Curaçao en Aruba en anderzijds met de overige Antillen, die door de Europeesche en Amerikaansche mailbooten bezocht worden, met St. Thomas en St. Kitts bij voorbeeld. Uit het Koloniaal Verslag van 1902 (III Curaçao) blijkt, dat ook de Regeering de gebrekkige communicatiemiddelen van de bovenwindsche eilanden met het hoofdeiland der kolonie of met andere stapelplaatsen houdt voor een grooten factor van de niet gunstige toestanden op deze eilanden, doch dat naar hare meening de vrees gewettigd is, dat de pogingen, die worden aangewend om hierin eenige verbetering te brengen, niet zullen slagen, omdat hieraan wellicht te hooge kosten zullen blijken verbonden te zijn. Men wenschte te vernemen, welke de hierbedoelde pogingen zijn en tot welke resultaten zij aanvankelijk hebben geleid.

Enkele leden waren van oordeel, dat het bovenbedoelde rapport van den hoogleeraar WENT in vele opzichten onbevredigend is; het geeft geen inlichtingen bijvoorbeeld op het gebied van handel, scheepvaart, visscherij, zoutaanwinning, omtrent de drinkwaterquaestie, de horticultuur in droog klimaat, de phosphaatmijnen, het belastingstelsel, het financiewezen. Deze leden zouden willen, dat de Minister de opdracht voor het in te stellen onderzoek, aan de heeren WENT en HAVELAAR verstrekt, ter griffie der Kamer deed nederleggen, ter inzage van de leden. Andere leden kwamen tegen dit oordeel op, er op wijzende, dat in een rapport omtrent den toestand van *land-* en *tuinbouw* bezwaarlijk inlichtingen aangaande de hier vorengenoemde onderwerpen konden worden verlangd. Zij merkten tevens op, dat dit rapport blijkens den aanhef het resultaat is van eene opdracht aan den hoogleeraar WENT afzonderlijk verstrekt bij Koninklijk Besluit van 20 Juli 1901 (1) en dat blijkens het Koloniaal Verslag van 1902 (III Curaçao) aan de heeren WENT en HAVELAAR opdracht is verstrekt om onderzoekingen in te stellen, in verband met de gewenschte verbetering in de landbouwtoestanden, de bevloeiingswerken en de waterverschaffing in de kolonie Curaçao, terwijl het verslag van beide deskundigen eerst later kan worden te gemoet gezien.

In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer deelde 's Ministers ambtsvoorganger ten vorigen jare mede, dat wanneer van den Gouverneur het advies zoude zijn ontvangen omtrent de in den geest van de Indische Mijnwet ontworpen mijnregeling van Curaçao, hij zich zoude beijveren om zoo spoedig als zulks met eene grondige behandeling zou zijn overeen te brengen, zoodanige regeling tot stand te doen komen. Men wenschte te weten, of dit advies reeds is ontvangen en zoo ja, hoeverre de voorbereiding van de bedoelde mijnregeling thans is gevorderd.

In dit verband werd ook de aangelegenheid van de exploitatie der op de plantage Santa Barbara gelegen phosphaatmijnen besproken. Ten vorigen jare deelde 's Ministers ambtsvoorganger in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer mede, dat aan den Gouverneur een ernstig onderzoek met betrekking tot de exploitatie van de bedoelde mijnen was opgedragen, ook in verband met de vraag, of hare exploitatie onder gewone omstandigheden al dan niet loonend zou zijn. Thans leest men in het Koloniaal Verslag van 1902, behalve de mededeeling, dat ook weer in 1901 geen uitvoer plaats had van phosphorzure kalk van „Santa Barbara", dat het weder in exploitatie brengen van de bedoelde phosphaatmijnen — eene aangelegenheid, waarbij de welvaart van Curaçao is betrokken — voor het bestuur der kolonie een onderwerp van aanhoudende zorgen uitmaakt. Blijkens dit verslag is het streven van het Bestuur er op gericht, om het daarheen te leiden, dat de nu bestaande moeilijkheden, die eene verdere ontginning der phosphaatlagen in den weg staan, opgelost zullen worden en tot eene hernieuwde exploitatie zal kunnen worden overgegaan, zonder dat toevlucht zal behoeven te worden genomen tot wettelijke maatregelen.

Men wenschte omtrent deze eenigszins vage mededeelingen nader te worden ingelicht. In de vergadering der Tweede Kamer van 23 Dec. deelde ten vorigen jare 's Ministers ambtsvoorganger mede, dat de mijnen door eene combinatie werden geëxploiteerd en de eigenaars van de meerderheid der aandeelen, naar hem uit een gesprek met een der belanghebbenden bekend was, tot eene regeling zouden willen komen, die verdere exploitatie van de phosphaatmijnen mogelijk zou maken. Is wellicht het in het Koloniaal Verslag bedoelde streven van het koloniaal bestuur op de totstandbrenging van zoodanige regeling gericht en zoo ja, bestaat er inderdaad grond om aan te nemen, dat zij binnen niet langen tijd tot stand zal komen? Wat is het resultaat geweest van de bezoeken blijkens het Koloniaal Verslag door het bestuur en door de heeren WENT en HAVELAAR aan het terrein dezer phosphaatontginningen gebracht?

Terwijl sommige leden alleen van invoering der ontworpen mijnregeling verbetering ten aanzien van deze aangelegenheid verwachtten, waren enkele andere leden van oordeel, dat men de oplossing van de Santa Barbara-quaestie niet op het tot stand komen der mijnregeling behoeft te worden gewacht. Naar zij meenden staan aan het bestuur reeds nu wettelijke middelen ten dienste om in deze op te treden en tot hervatting te dwingen van de ontginning der phosphaatlagen, welker rijkdom, naar 's Ministers ambtsvoorganger verklaarde, vaststaat en waarbij de kolonie zoo groot belang heeft.

Toen ten vorige jare bij de behandeling der begrooting er op werd gewezen, dat de landbouw zwaar wordt gedrukt door hooge rente voor hypotheken en op de oprichting van voorschotbanken en krediet-instellingen werd aangedrongen, deelde 's Ministers ambtsvoorganger in de vergadering der Tweede Kamer van 23 December mede, dat hij reeds een voorstel had ontvangen tot het oprichten van eene postspaarbank en nu wenschte te onderzoeken in hoever een landbouwkredietbank in verband met de postspaarbank te zamen kunnen leiden tot het beoogde doel.

Sommige leden verzochten te mogen vernemen tot welk resultaat dit onderzoek heeft geleid en of maatregelen tot het in het leven roepen van instellingen voor landbouwkrediet van den Minister kunnen worden te gemoet gezien.

Sommige leden brachten eene correspondentie uit Curaçao dd. 1 Februari 1902 in *de Nieuwe Rotterdamsche Courant* te sprake, waarin er op wordt gewezen, dat op de scholen op de bovenwindsche eilanden niet de Nederlandsche, maar alleen de Engelsche taal wordt onderwezen, met het gevolg, dat op de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba het Nederlandsch voor de inwoners eene vreemde taal is geworden, die niemand — de gezaghebber en eenige gouvernementsambtenaren uitgezonderd — verstaat. Terwijl in het Fransche gedeelte van St. Martin Fransch wordt onderwezen en iedereen Fransch spreekt, hoort men op het Nederlandsch gedeelte van dat eiland en op St. Eustatius en Saba slechts Engelsch. Er wordt dáár naar in de bedoelde correspondentie wordt medegedeeld, ook recht gesproken in het Engelsch en men kan slechts met opoffering van zeer hooge kosten voor het vertalen der processtukken uit die taal in het Nederlandsch van vonnissen der raden van justitie en der kantonrechten in hooger beroep komen bij het hof van justitie op Curaçao.

De leden, die hierop de aandacht vestigden, keurden de verwaarloozing van onze taal en hare achterstelling bij het Engelsch ten sterkste af. Zij meenden, dat op scholen door het Gouvernement òf beheerd òf gesubsidieerd, aan alle kinderen ook de Nederlandsche taal behoorde te worden onderwezen. Op de opmerking van andere leden, die zich op een drietal artikelen in de nummers 967—971 van de „Amigoe di Curaçao" beriepen, dat de Nederlandsche taal niet aan de ingezetenen van de zoo ver van Nederland verwijderde eilanden moet worden opgedrongen en men dáár de volkstaal (het Papiamentsch) niet moet willen verdringen, werd door hen geantwoord, dat de volkstaal niet behoeft te worden onderdrukt of te keer gegaan, doch het een gerechtvaardigde eisch mag worden genoemd, dat op de bedoelde scholen althans ook Nederlandsch als verplicht vak worde ingevoerd.

Wat verder de taal in de rechtzaal betreft, waren deze leden van oordeel, dat indien waar is, wat in de bovenbedoelde correspondentie wordt beweerd, dat de officier van justitie op St. Martin en de griffier en de ambtenaren van het openbaar ministerie op Saba slechts Engelsch spreken, de Regeering aan dezen misstand onverwijld een einde behoorde te maken. Zij herhaalden, dat het hier niet gaat om het verdringen van de volkstaal door de taal van de het gezag uitoefende natie, maar om een terugdringen door onze taal van een van die van een ander Europeesch volk.

---

(1) De Commissie van Rapporteurs merkt op, dat in het rapport verkeerdelijk wordt vermeld, dat het Koninklijk besluit is opgenomen in *Staatsblad* nº. 30.

Van andere zijde werd opgemerkt, dat ook in het rapport van den hoogleeraar WENT wordt gewezen op de langdurige verwaarloozing van onze taal in de kolonie, die volgens den hoogleeraar ten gevolge heeft gehad, dat zelfs de beschaafde standen op Curaçao slecht Nederlandsch spreken en er op de bovenwindsche eilanden nauwelijks menschen te vinden zijn, die een woord van onze taal verstaan. In het rapport wordt aangedrongen op het verplichtend stellen van het onderwijs in het Nederlandsch op de scholen; naar de hoogleeraar meent, zal dit eene der voorwaarden zijn voor eene organisatie van het landbouwonderwijs in de kolonie. Gevraagd werd, hoe de Regeering denkt omtrent de plannen betreffende de organisatie van het landbouwonderwijs op Curaçao, in het rapport (Koloniaal Verslag 1902, III, Curaçao, bladz. 57) uiteengezet.

(*Wordt vervolgd.*)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Officieele berichten.

BESLUIT

In naam der Koningin!

De Gouverneur van Curaçao,

Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, besloten:

Art. 1.

Het aantal gestichten in de kolonie Curaçao voor de verpleging van melaatschen vast te stellen op *twee*, te weten: één op het eiland Curaçao en één op het eiland St. Eustatius.

Art. 2.

Dit besluit treedt in werking op den 1sten April 1903.

* * *

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1e de Heer J. SCHEUERMAN, ingezetene van Aruba, benoemd tot lid van de Commissie van toezicht over de mijnwerken op dat eiland;

2e. aan den Heer O. TILLERMAN, 1ste Commies, belast met de in- en uitklaring enz., tot verder herstel van gezondheid, met ingang van bovengenoemden datum, een verlofsverlenging van ééne maand verleend, buiten bezwaar van de koloniale kas.

De Blokkade.

VERKLARING,

uitgevaardigd door den Kapitein ter zee MARTINI CAESARE, Commandant van de Italiaansche Zeemacht in Centraal-Amerika aan den Gouverneur van Curaçao.

Ik heb de eer Uwer Excellentie kennis te geven, dat ik de baai van Vela de Coro geblokkeerd heb verklaard en dat deze (blokkade) metterdaad gehandhaafd zal worden van af den 7n. Januari 1903, wordende een termijn van tien dagen toegestaan aan stoomschepen, uit havens van West-Indië en het vasteland van Oost-Amerika vertrokken vóór (den datum) dezer verklaring, en (een termijn) van twintig dagen voor zeilschepen. Aan stoomschepen, uit eenige andere haven vertrokken, wordt een termijn van twintig dagen toegestaan en van veertig dagen aan zeilschepen. Aan vaartuigen, die zich (op den datum) dezer verklaring in de (geblokkeerde) haven bevinden, wordt vijftien dagen toegestaan, om te vertrekken.

Schepen, die de blokkade trachten te verbreken, stellen zich bloot aan alle zulke maatregelen als door het volkenrecht en volgens de respectieve tractaten tusschen Z. M. den Koning van Italië en andere neutrale mogendheden veroorloofd zijn.

(Gegeven) aan boord van Z. M. S. „Carlo Alberto", liggende in de haven van La Guaira, op den 5n. Januari 1903.

(get.) C. MARTINI.

(*Cur. Courant.*)

De blokkade is nu compleet en Venezuela geheel afgesloten van het wereldverkeer ter zee, ofschoon men van afsluiten eigenlijk niet spreken kan bij Venezuela, dat over de Colombiaansche en Braziliaansche grenzen nog vrijelijk passeeren kan. Toch wordt in Venezuela de blokkade erg gevoeld, vooral aan de kust. Er gebeuren vreemde dingen bij deze blokkade. Men weet zelfs niet of het vrede of wel oorlog is. In Engeland in het Lagerhuis en door duitsche officieren, altijd volgens de kabelgrammen uit het *Diario*, werd gezegd, dat de oorlog bestond en toch is het hier nog niet bekend, dat de oorlog verklaard is, ofschoon *El Imparcial* gisterenavond mededeelde, dat een dergelijke officieele verklaring op Trinidad ontvangen is.

De brievenmalen zijn Maandagavond door de *Marietta* naar La Guaira medegenomen en Donderdag van daar weder hierheen, terwijl dienzelfden dag de *Vineta* brieven medenam. Vrijdag vertrokken met de *Prins Frederik Hendrik*, die Mr. A. F. VAN LEYDEN naar Holland zal brengen, ook eenige personen naar *La Guaira*, na eerst hiertoe per kabel verlof te hebben aangevraagd en bekomen van den Engelschen Vice-admiraal DOUGLAS, maar brieven werden door de postadministratie en het agentschap geweigerd.

Zoude het niet mogelijk zijn in het belang van het publiek, voortaan aan te kondigen, wanneer er weer gelegenheid is om per oorlogsschip brieven naar Venezuela te verzenden?

De blokkade kan nog zoo lang duren, daar de besprekingen hoe langer hoe verder van het Hof van Arbitrage afdwalen. De correspondentie zou op deze wijze er minstens niet onder lijden.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Lorenzo J. Correa, Johan Emsvaart, Francisco C. Fuentes (2), H. Hellburg, Magrit Henriquez, A. Petersen, Laurence Santes.

Niet voor verzending of bestelling vatbaar een brief geadresseerd aan: Rosalinda Correa (ubi)? en de volgende drukwerken aan: Nelvil St. Cijr & fam. (ubi)? Juan Salvador Durán, Enrique de Marchena, Eduardo A. Leon, Joaquin Montolio & fam., Ricardo Piñeyro & fam., Juan Pon hijo & fam., Joaqn. Pon & fam., Alfredo Roy & fam., P. A. Ricart & fam. te Sto. Domingo.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de heeren RIVAS, FENSOHN & Co., agenten der Red „*D*" line een nieuwe tijdtafel voor het nieuwbegonnen kwartaal.

Zal de *Philadelphia* voortaan op den aangegeven datum hier zijn? Of ware het niet beter den dag van aankomst een dag later te stellen.

„De Vrijmoedige."

Ons antwoord aan „Een vriend van Curaçao" moest, evenals vele andere berichten wegens plaatsgebrek blijven liggen; wij meenden het voorloopig verslag der rapporteurs over onze begrooting eerst te mogen plaatsen; 't zal met de MEMORIE van TOELICHTING (niet van Antwoord) door „*De Vrijmoedige*" gepubliceerd, één geheel vormen om onze verwachtingen te spannen op het verslag der Tweede Kamer, en het antwoord van den Minister, deze week te gemoet gezien.

Valsche munt.

Maandag ll. werd door een koopman opgemerkt, dat men hem een valsch kwartje, koloniale pasmunt, ter betaling had gegeven. Aanstonds werd dit muntstuk aan Commandant J. APPEL getoond en onmiddellijk het publiek door den Procureur gewaarschuwd in het *Diario* van dienzelfden dag. Tot dusverre zijn er slechts 10 in handen der politie, waarschijnlijk zullen er dus ook niet veel meer in omloop zijn. De valsche kwartjes zijn gegoten en toonen langs den rand duidelijk de indrukken van het werktuig, waarmede zij uit den vorm zijn gelicht, sommige zijn afgeplat op twee plaatsen, waar dus de kar̈teling ontbreekt, andere zijn zelfs eenigszins omgebogen aan den rand. Ook het borstbeeld van de Koningin toont fouten, de kleur is loodachtig blauw en dof, ook zijn zij iets lichter. Op ons verzoek deelde de Procureur ons welwillend mede, dat het nog niet is gebleken dat er ook valsche guldens en rijksdaalders in omloop zijn.

Pauselijk Jubilé.

Maandagavond zijn de St. Jozefsgezellen in hun lokaal op Pietermaai begonnen met de viering van 's Pausen Jubilé. Het treurspel: De Kerkvervolgers, werd opgevoerd en met bijzonder succes. De listige sluwheid van Hendrik IV werd glorierijk overwonnen door de heilige standvastigheid van Gregorius VII.

De spelers oogsten aller bijval in en werden zelfs meermalen onder de opvoering door bewonderend applaus onderbroken.

Nederland.

Staatsbegrooting. Rede van Dr. Kuyper.

De Regeering heeft getoond meer dan haar voorgangster het gezag te willen op den voorgrond schuiven, waar zij de naleving der wetten tracht te verzekeren o. a. door de speetwet en door de aangekondigde wetten tot uitvoering van een drietal tot nu toe onuitgevoerd gebleven artikelen der grondwet.

Het kabinet wil ten tweede aan een groot deel van het volk, het christelijk deel, zijn gelijk en normaal recht verzekeren, op het gebied van lager, middel- en hooger onderwijs.

Zij wenscht ten derde de demonische invloeden, die op 't volk inwerken, te stuiten en te breken, door maatregelen tegen drank- en speelzucht, onzedelijkheid, pornografie, nieuw Malthusianisme, enz. Zij wil verder den grondslag van 't huisgezin en 't huwelijk, welke ondermijnd zijn, vastleggen. In den mensch, een wezen naar Gods beeld en gelijken, wenscht zij hem te beschermen tegen de abnormale toestanden, door toenemen van het verkeer, machine en aangroeiend kapitaal in het leven geroepen.

Zietdaar wat de nieuwe koers wil. Maar zegt men: Gij hebt een Cort van der Linden benoemd, die de Kroon het vliegwiel van den Staat noemde. Zou men dan willen, dat uitsluitend eigen geestverwanten zullen benoemd worden, zooals in de vorige eeuw nog is geschied, uit wraak over hetgeen de partijen der minderheid vroeger zelven misdreven? De minister zegt neen. Maar, werpt men tegen: in den Raad van State zijn de partijen der meerderheid niet vertegenwoordigd. Weet gij dan of geen leden der meerderheid zijn gevraagd? Wij meenen werkelijk te weten, dat een lid der meerderheid, waarom hem niet te noemen, Mr. Godin de Beaufort— is gevraagd, doch ook, dat hij de eenige is, die werd aangezocht.

De minister voegde er bij dat, of de heer Cort van der Linden de Kroon vliegwiel noemde of haar een anderen naam gaf, weinig ter zake doet. In beginsel denken alle liberale heeren gelijk en heeft men bij hen niet met beginsel-, maar alleen met graadverschillen te doen.

Van de bijzondere punten, door den minister aangevoerd, releveeren wij:

1o. dat spoedig een voorstel is te verwachten tot verhooging van uitgaven ter regeling der positie van de ambtenaren bij de departementen, in verband met loon en Zondagsrust;

2o. dat de regeering, doordrongen van de noodzakelijkheid om het verbod tot onderzoek naar het vaderschap af te schaffen, met bekwamen spoed in dezen een voorstel hoopt te doen;

3o. dat naar den wensch van den heer Nolens — wiens critiek met bijzondere waardeering door den premier werd genoemd — voor de Nederlandsche mijnwerkers een afzonderlijke veiligheidswet zal worden in het leven geroepen;

4o. dat de rechtspositie der Rijksambtenaren niet kan geregeld worden, afgescheiden van de administratieve rechtspraak;

5o. dat de bestaande Zondagswet zeker moet worden nageleefd, maar dat men helaas geen middel geeft om haar overtreding te stuiten.

Begrooting Suriname 1903.

Gevraagd werd — bij het afdeelingsonderzoek van deze begrooting — of de Regeering niet een zoodanige wijziging van de Regeeringsreglementen voor Suriname en Curaçao zou willen bevorderen, dat de behandeling van beide begrootingen in de Kamer zou kunnen plaats vinden ongeveer gelijktijdig met de Indische begrooting en dus voor de behandeling der Staatsbegrooting.

Met bezorgdheid hadden vele leden gezien dat van jaar tot jaar het nadeelig saldo van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname stijgt en hadden verscheidene leden met teleurstelling ontwaard, dat Gouverneur

en Koloniale Staten geenszins op bezuiniging zijn bedacht geweest. Andere leden hadden niet kunnen bespeuren, dat de Min. voor Suriname minder dan voor Curaçao het snoeimes heeft gehanteerd.

Terwijl vele leden de benoeming van den heer Lely tot Gouverneur van Suriname opmerkten als een bewijs, dat de Regeering overtuigd is van de noodzakelijkheid om de kolonie op te beuren uit haar verval en haar rijke hulpbronnen tot ontwikkeling te brengen en zij van oordeel waren, dat de nieuwbenoemde bewindsman daarvoor de rechte man zal blijken, wiens bekwaamheid en werkkracht de kolonie ten goede zal komen, verklaarden sommige leden het optreden van den heer Lely als Gouverneur niet zonder bezorgdheid te hebben gezien uit een oogpunt van dure voortvarendheid, welke men hem toeschreef als Minister.

Op deze beschouwingen werd o. a. geantwoord eerstens dat het niet aangaat uit iemands verleden als Minister gevolgtrekking te maken ten aanzien van zijn toekomstig bewind als Gouverneur, maar overigens dat men, gesteld dat de nieuwe Gouverneur, op voortvarende wijze te werk ging, liever zou zien dat een aanzienlijk bedrag ineens uit 's Rijks schatkist werd besteed om de kolonie door flinke, al zijn het dan kostbare middelen tot bloei en welvaart te brengen, dan dat werd voortgegaan met een telken jare grooter deel van de koloniale uitgaven uit 's Rijks schatkist te doen betalen, zonder dat ook maar eenige vooruitgang in den toestand der kolonie valt aan te wijzen.

(*Het Vaderland.*)

Buitenland.

Belgie.—De Belgische Kamer nam 6 Dec. met 57 tegen 31 stemmen het door de regeering ingediende wetsontwerp aan, waarbij zedekwetsende liederen en gesprekken en pornografische literatuur verboden wordt.

Al de strijd tegen deze wet gevoerd, is dus gelukkig vruchteloos geweest. Naast de rechten der kunst, of liever der „kunst" — men denke aan de café-chantants waarvan veelal sprake was, — zullen ook de rechten der moraal worden gehandhaafd.

Maar deze overwinning werd niet verkregen voordat de socialisten, waaronder Demblon als aarts-zedemeester optrad, gelegenheid gevonden hebben, de „onzedelijkheid" der Katholieke Kerk te proclameeren.

Men zou verwachten, dat deze strijder voor de moraal het gelukkig had gevonden, dat de Belgische katholieke Regeering zooveel beter was dan de Kerk, men zou althans verwacht hebben, dat deze voorstander van zedelijkheid de „immoraliteiten" der katholieken zooveel mogelijk had verzwegen om toch maar niet meer slachtoffers te maken.

Maar neen, in de Kamer werd het uitgegalmd, in de roode pers door echo's in geheele oplagen verbreid, al wat Demblon cum suis zelve zoo verderfelijk achtte voor het volk......

Maar de taktiek der heeren socialisten was nog zedelijker. Ze zwegen dood hetgeen Renkin nog eens zoo afdoend zeide:

„De theoloog is, evenals de geneesheer, *verplicht*, gewetensquaesties te bestudeeren, en hij *moet* zich dikwijls bezighouden met dingen, waarover hij liever stilzwijgend zou heenloopen."

En ze deden erger.

Ze stelden de katholieke Kerk aansprakelijk voor het werk van een abbé aan het „hof" van......Voltaire.

En dan de hoofdschotel: de redevoeringen van Demblon over de moraal van den H. Alphonsus. Nu is de heer Demblon nog niet zoover gekomen, dat hij den H. Alfonsus in het Latijn kan lezen, daarom nam hij de „vertaling" van den vermaarden Grassmann.

Het loont de moeite eens nader uiteen te zetten, wat voor een soort „vertaling" deze heer Grassmann, die ook elders zijn bewonderaars vindt, wel heeft geleverd.

Kort na de uitgave van dit werkje, dat een reeks van theosophische dwaasheden besloot, stierf Grassmann, die boekhandelaar te Stettin was.

Het werkje werd in beslag genomen, wat natuurlijk met de theologie van den H. Alfonsus nooit was gebeurd en een katholiek blad, dat de reden der publicatie in winstbejag had gezocht, werd door Grassmann's zoon aangeklaagd, zoodat het geschrift in onderzoek werd genomen door de rechtbank van Wels bij Weenen.

Deze rechtbank benoemde een deskundige om rapport uit te brengen en wel een liberaal, protestantsch hoogleeraar te Weenen, professor Engelbrecht, die na onderzoek o. m. verklaarde:

Alphonsus de Liguori heeft zijn werk geschreven ten dienste van theologen en jonge priesters opdat zij zich rekenschap kunnen geven van wat de Kerk als een zonde beschouwt en wat zij niet voor zoodanig aanziet. *Negen citaten onder degene, die Grassmann's boek bevat zijn goed vertaald en juist weergegeven: al de andere zijn valsch vertaald.* De meest vuile zinsnede in Grassmann's boek zeggen *juist het tegendeel van wat het origineele zegt.*

Het is duidelijk, dat Grassmann slechts zeer onvolkomen Latijn verstond.

Van een der schandelijkheden, door Demblon met veel misbaar aangehaald, zegt prof. Engelbrecht: „niets dergelijks is in de werken van Liguori te vinden." Er is zelfs een pauselijke bul die het tegengestelde uitdrukkelijk gebiedt.

En hij vervolgt:

Het werk van Ligouri is een werk, in hooge mate rein en geïnspireerd door een zuivere moraal en liefde voor de waarheid. Wat ik hier verklaar is mijn overtuiging als philoloog en litterator.

Ten slotte noemt hij Grassmann's boekje: „het werk van een onwetende."

Het fraaist van al de zedelijke feiten in 't Belgisch Parlement is nog, dat toen de liberalen het gedrag der socialisten afkeurden, Vandervelde kon antwoorden: „Gij hebt geen critiek uit te oefenen, het is een uwer vrienden, die deze voorlezing heeft gevraagd."

Engeland.—Het Engelsch Hoogerhuis heeft in derde lezing de wet op het onderwijs met 246 tegen 123 stemmen aangenomen.

Lord Rosbery trok hevig tegen het ontwerp te velde, terwijl de hertog van Devonshire de wet krachtig verdedigde. Maar 't meest indruk maakte de grijze Anglicaansche aartsbisschop van Canterbury, die erop wees, hoe de vrije scholen bij gebrek aan financiën somtijds in het gehalte van het onderwijs tekort schieten, zoodat steun van staatswege het onderwijs zeer zou bevorderen.

De Earl van Portsmouth vond daarin aanleiding de Anglicaansche kerk onder handen te nemen, die „met verschillende stemmen spreekt," waarmee hij doelde op de afwijkingen der leer, die ook daar, gelijk in elke protestantsche kerk, voorkomen, zoodat de eene predikant afbreekt, wat de andere opbouwt.

Viscount Llandloff pleitte voor de belangen der katholieke scholen en legde er den nadruk op, dat de leiding dier scholen aan de kerkelijke overheid rechtens toekomt, niet aan leekencomité's.

Terwijl ten slotte Viscount Goschen de ritualisten pseudo-Anglicanen noemde, omdat ze katholieke gebruiken invoeren, maar ook pseudo-katholieken, wijl ze zich niet aan 't gezag van Paus en bisschoppen onderwerpen.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

UN APLAUSO MAS.—Tengo mucho gusto, escribe el Dr. Carlos Esguerra, prominente médico de Bogotá — en manifestar que he usado con buen éxito en mi práctica profesional la „Emulsión de Scott", de aceite de hígado de bacalao con hipofosfito. Esta preparación tiene la ventaja sobre el aceite de bacalao puro de ser mejor aceptada por las personas de paladar muy delicado y por aquellas que tienen repugnancia por el aceite.

Advertentien.

DE CURAÇAOSCHE HYPOTHEEKBANK.

Het Bestuur van bovengemelde Bank maakt hierbij aan de Debiteuren bekend, dat, naar aanleiding van de Verordening N°. 1—1903, houdende wijziging van de belasting op grondeigendommen en hypotheken, de interest op de hypothecaire schuldvordering ten hare behoeve, van af den 1n. Januari dj. met 1% verminderd is, zoodat de belasting van af dien datum door de belastingschuldigen aan de Koloniale kas moet worden voldaan.

Curaçao, 6 Januari 1903.

Namens het Bestuur,
De Secretaris,
JAN EVERTSZ.

LONGMAN & MARTINEZ
NEW YORK, U. S. A.
De Venta Por Las Ferreterías y Almacenes de Víveres.

TE KOOP

Een paard en één rijtuig, nog maar kort gebruikt.

Adres en prijs te vragen aan het bureau van dit blad.

LECTUUR.

Met primo Februari e. k. begint de 37ste jaargang van de

„Katholieke Illustratie."

Zij, die er op wenschen te abonneeren, kunnen zich wenden tot den ondergeteekende van af primo Januari 1903.

Tevens worden zij, welke dit zoo interessant tijdschrift rechtstreeks voor hunne eigene rekening ontvangen, vriendelijk verzocht hunne verdere bestelling door middel van den agent te doen. De inteekening wordt er niet duurder om, de bestelling en betaling gemakkelijker.

Inteekening per jaar f 5,25, ☞ MET VOORUITBETALING.

Met de boot van 15 Januari e. k. worden verwacht het prospectus van den nieuwen jaargang en proefnummers, welke gratis zullen worden verstrekt.

Met beleefde aanbeveling,

De Agent,
ALFREDO F. SINTIAGO.

Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nuevo sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:
De 8 A. M.—4 P. M.

HEUGLIJK NIEUWS!!

Prachtig! Prachtig!! Prachtig!!

is de ruime collectie Hollandsche sigaren door DE LANNOY & C°., BOTICA CENTRAL, met de laatste boot ontvangen.

Bijzondere aanbeveling verdienen de volgende merken:

Justillo Odalisca For Luck
First Class Richard Steel
Flor de México Voleta
Marca Preferida, enz. enz. enz.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen
NEW-YORK,
PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK	Jan. 3	Jan. 10	Jan. 17	Jan. 24	Jan. 31	Feb. 7
Komt aan te SAN JUAN		15		29		12
Vertrekt van „		16		30		13
Doet CURAÇAO aan		18		Feb. 1		15
Komt aan te LA GUAIRA	10	19	24	2	Feb. 7	16
Vertrekt van „	11	21	25	4	8	18
Komt aan te PTO. CABELLO		23		5		19
Vertrekt van „		28		6		20
Komt aan te CURAÇAO	12	24	26	7	9	21
Vertrekt van „	19	25	Feb. 1	8	16	22
Doet LA GUAIRA aan		26		9		23
„ SAN JUAN „		28		11		25
„ PONCE „	21		4		18	
Komt aan te NEW-YORK	27	Feb. 2	10	16	24	Mrt. 2

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Jan. 12	Jan. 19	Jan. 26	Feb. 2	Feb. 9	Feb. 16
Komt aan te MARACAIBO	13	20	27	3	10	17
Vertrekt van „	17	23	31	6	14	20
Komt aan te CURAÇAO	18	24	Feb. 1	7	15	21